

ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ “ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΕΜΚΕΡΗΣ”
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΣΤΟΝ ΒΟΡΕΙΟΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ
(1871 - 1965)

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
«ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΕΜΚΕΡΗΣ»
ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

Διοικητικό Συμβούλιο του Μουσείου Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμκερής» του Δήμου Καλαμαριάς

Πρόεδρος: Χρήστος Καλεμκερής, *Ιδρυτής του Μουσείου*

Αντιπρόεδρος: Ευθύμιος Αντύπας, *Δημοτικός Σύμβουλος, Μηχανολόγος*

Μέλη: Αγγελική Τσαπακίδου, *Δημοτική Σύμβουλος, Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Δ. Μακεδονίας*
Άρτεμις Ξανθοπούλου - Κυριακού, *Καθηγήτρια Αριστοτέλειου Παν/μίου Θεσσαλονίκης*
Ανδρέας Νικολάρας, *Γραφίστας*

Κων/νος Παπαολυχρονιάδης, *Δημοτικός Σύμβουλος, Ιατρός, Αν. Καθηγητής Α.Π. Θεσσαλονίκης*

Μαρία Παυλίδου, *Δημοτική Σύμβουλος, Δικηγόρος*

Ανανίας Τσιραμπίδης, *Δημοτικός Σύμβουλος, Γεωλόγος, Καθηγητής Α.Π. Θεσσαλονίκης*

Σοφία Τεμεκενίδου, *Καθηγήτρια Μέσης Εκπαίδευσης*

Στοιχεία Βιβλίου

Τίτλος: Οι Σιδηρόδρομοι στον Βορειοελλαδικό Χώρο (1871-1965)- Β΄ Έκδοση

Συγγραφέας: Δημήτριος Ι. Παπαδημητρίου

Εκδοτικός Οίκος: Μουσείο Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμκερής» Δήμου Καλαμαριάς

Εποπτεία Έκδοσης: Χρήστος Καλεμκερής

Ψηφιοποίηση Φωτογραφιών: Παναγιώτης και Οδυσσέας Παπαδόπουλος Ο.Ε.

Επιμέλεια κειμένων: Θεόδωρος Αντωνιάδης και Καλλιόπη Βαλτοπούλου

Διόρθωση τυπογραφικών δοκιμίων: Καλλιόπη Βαλτοπούλου

Δημιουργικό/Εκτύπωση/Βιβλιοδεσία: Μ. ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗ Α.Ε., Πρότυπος Βιομηχανία Γραφικών Τεχνών

ISBN 960-87946-2-5

© 2005 Copyright για όλον τον κόσμο Εκδοτικός Οίκος Μουσείου Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμκερής» Δήμου Καλαμαριάς, Αιγαίου 100, 55 133, Καλαμαριά. Τηλ. 2310-418618, Fax: 2310-403564, e-mail: museumf@otenet.gr

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Αναμνηστική φωτογραφία του συγγραφέα και συναδέλφων του με τον σταθμάρχη Γιάννη Νικολαΐδη στο σταθμό Σταυρουπόλεως το Σεπτέμβριο του 1980.

Σιδηροδρομικός σταθμός Νεοχωρίου.

Σιδηροδρομικός σταθμός Σταυρούπολης

Ο σιδηροδρομικός σταθμός Λιβερών

Από το σιδηροδρομικό σταθμό του Παρανεστίου (χλμ. ένδειξη 233,641- μέτρηση Πολυκάστρου), με κατεύθυνση προς την Αλεξανδρούπολη, αρχίζει από τα δεξιά η προσέγγιση της γραμμής με τον ποταμό Νέστο. Τα κυρίως Τέμπεη του ποταμού βρίσκονται μεταξύ των σταθμών Σταυρούπολης (χλμ. 256,437) και Τοξοτών (χλμ. 277,371) με συνολικό μήκος 21 χλμ. Φωτ. Paul Zeréji

Οι κατασκευαστές υποχρεώθηκαν να καταφύγουν στην εκτέλεση πολλών τεχνικών έργων. Ανοίχτηκαν ορύγματα, με κλίσεις πρανών ανάλογα με το είδος του εδάφους, σήραγγες (συνολικά 20) είτε για την προφύλαξη της γραμμής από καταπτώσεις σαθρών βράχων είτε, όταν το έδαφος δεν το επέτρεπε, αμυντικές στοές, τοίχοι για τη στήριξη των πρανών ή φύτευση δένδρων. Η γεφύρωση των χαραδρώσεων επιτεύχθηκε με 13 μεταλλικές γέφυρες μήκους 12 μέτρων. Όλα τα πιο πάνω τεχνικά έργα, ορύγματα, σήραγγες, αμυντικές στοές, αντιστηρίξεις, γεφυρώσεις αποδεικνύουν και σήμερα την ικανότητα των κατασκευαστών της γραμμής να εισβάλλουν στη φύση των στενών του Νέστου και να μας τα αποκαλύψουν. Επίκεντρο των στενών είναι οι κλειστοί σήμερα σταθμοί Λιβερών (χλμ. 268,0) και Κρωμνικού (χλμ. 272,0) από τους οποίους μονοπάτια οδηγούν στα υπερκείμενα εγκαταλελειμμένα χωριά. Φωτ. Paul Zerđji

Ο σιδηρόδρομος είναι η μόνη χερσαία προσπέλαση των Τερπών. Η χάραξη της γραμμής στο τμήμα αυτό υπήρξε ιδιαίτερα δυσχερής. Η αρχιτεκτονική διαμόρφωση του εδάφους σε ελάχιστα σημεία επέτρεπε τη διέλευση της γραμμής, που έπρεπε να περάσει επάνω από χαραδρώσεις των δυτικών και απόκρημνων δευτερευουσών οροσειρών της Ροδόπης. Φωτ. Paul Zerđji

ΣΗΡΑΓΓΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ
ΤΩΝ ΣΤΕΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΝΕΣΤΟΥ

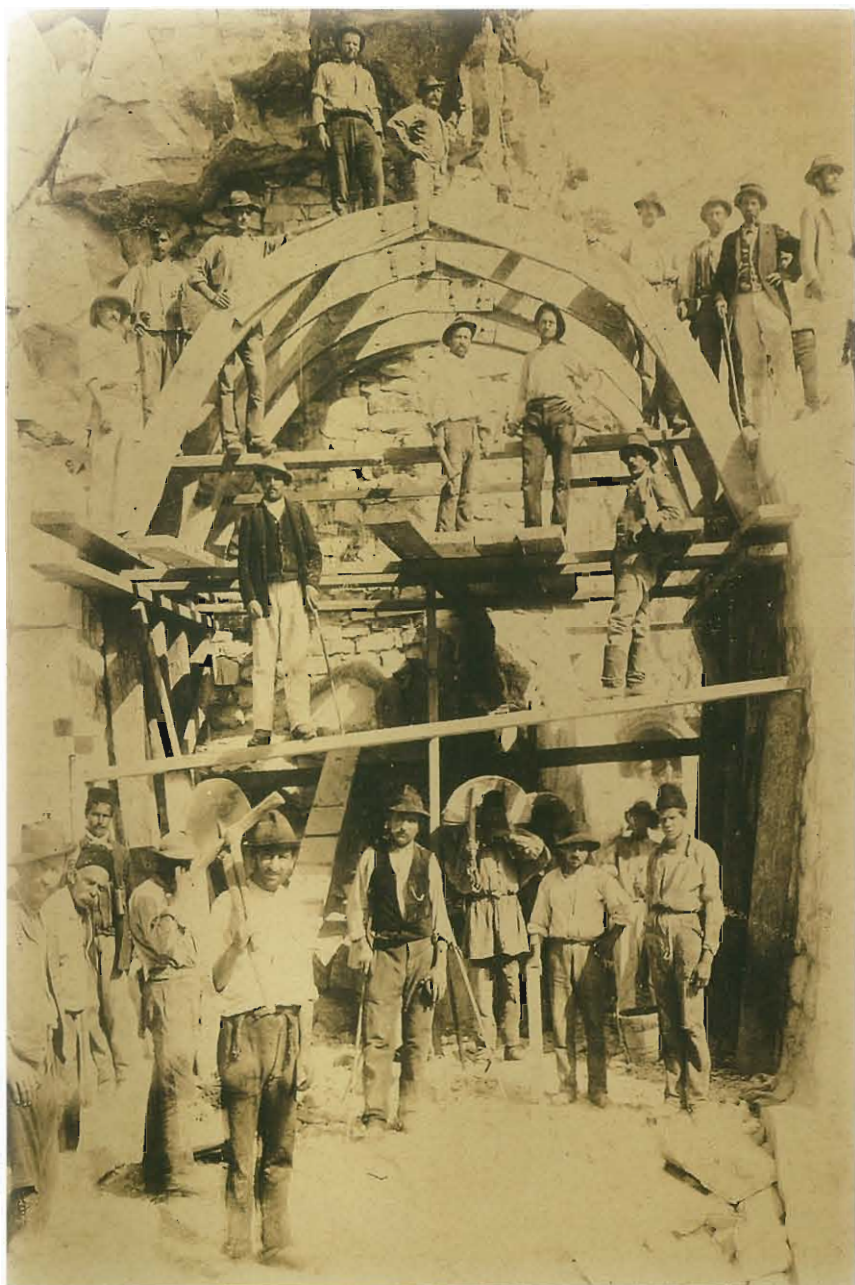
Σήραγγα Νο	χλμ.	μήκος
11	264,269	26 μ.
12	264,343	43 μ.
13	264,557	37 μ.
14	265,146	78 μ.
15	265,835	80 μ.
16	266,165	158 μ.
17	166,640	196 μ.
18	268,278	27 μ.
19	268,511	361 μ.
20	268,995	130 μ.
21	269,445	28 μ.
22	269,505	229 μ.
23	270,099	44 μ.
24	270,211	345 μ.
25	272,748	94 μ.
26	273,349	589 μ.
27	274,356	269 μ.
28	274,850	29 μ.
29	274,934	44 μ.
30	275,026	320 μ.

Εργασίες επί της γέφυρας του ποταμού Νέστον τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του 1947. Πολλές και μεγάλες σιδηροδρομικές γέφυρες υπάρχουν επί του ποταμού Νέστον, από τις οποίες διέρχεται η σιδηροδρομική γραμμή. Η σπουδαιότερη όμως όλων είναι η μεγάλη μεταλλική γέφυρα των Μπουκιών, αποτελούμενη από 5 ζεύγη των 30 μ. Η γέφυρα αυτή καταστράφηκε κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Κατασκευάστηκε νέα γέφυρα το 1925-26.

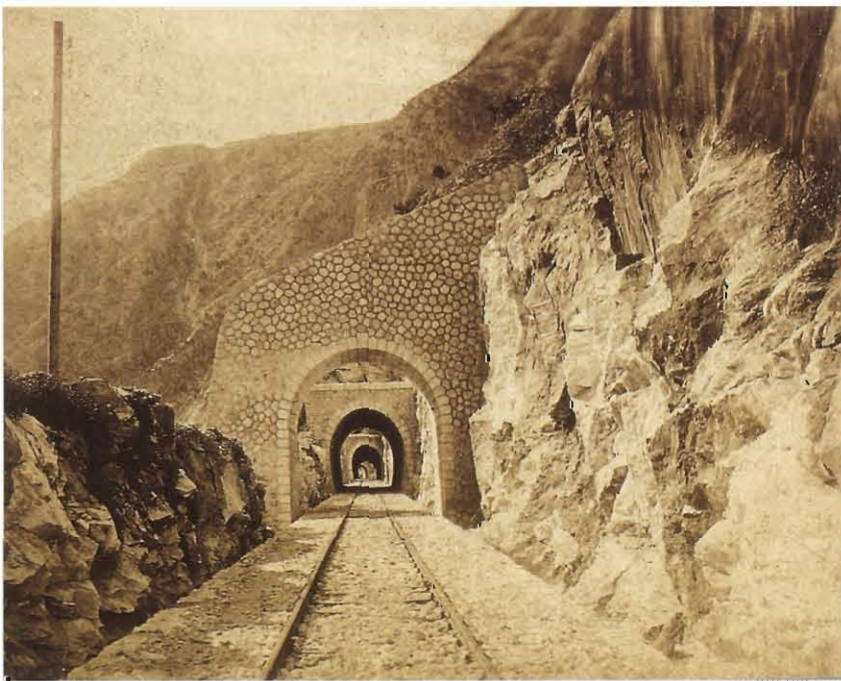
(φωτ.
Κατερίνα Πετρούδου).

*Εργασίες σφραγιστικής στο τμήμα γραμμής των στενών του Νέστου στη φάση κατασκευής των τόξων της προσωρινής υποστήλωσης για την επένδυση του θόλου της σήραγγας.
Φωτ. Paul Zepdji*

Η απασχόληση μεγάλου αριθμού ειδικών τεχνικών για την κατασκευή της γραμμής απαιτούσε και την ύπαρξη αναλόγων εγκαταστάσεων, προκειμένου να είναι πιο ευχάριστη η διαμονή τους εκεί. Φωτ. Paul Zerđji

Μετά από κάθε πέρασμα σήραγγας και μια καινούρια έκπληξη από το πανέμορφο τοπίο. Τα τελευταία χρόνια η σιδηροδρομική αυτή διαδρομή, από τις ομορφότερες της Ευρώπης, υπέστη ανεπανόρθωτο αισθητικό πλήγμα (κυρίως εκατέρωθεν του σταθμού Λιβερών) από κακότεχνατσιμεντένια έργα με αποτέλεσμα την καταστροφή των περίτεχνων λιθοδομών των τοίκων αντιστήριξης και των εισόδων των γαλαριών. Φωτ. Paul Zerđji

Τα βάνθρα της γέφυρας έτοιμα για την τοποθέτηση του μεταλλικού ζευκτού.
Φωτ. Paul Zerdji

Η σιδηροδρομική γραμμή διασχίζοντας τα στενά του ποταμού με κατεύθυνση τη Δράμα.
Φωτ. Paul Zerdji

Η σιδηροδρομική γραμμή διασχίζοντας τα στενά του ποταμού με κατεύθυνση την Ξάνθη.
Φωτ. Paul Zerdji

*Τα απαραίτητα κεφάλαια καθώς και το τεχνικό προσωπικό για την εκτέλεση των σιδηροδρομικών κατασκευών προερχόταν από τις ξένες δυνάμεις, οι οποίες παραδοσιακά ασκούσαν την επιρροή τους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Διακριτικό των Ευρωπαίων αποτελούσε η ενδυμασία τους καθώς και το ότι έφεραν τον ευρωπαϊκό τίτλο.
Φωτ. Paul Zepfji*